

[Hartvig Frisch.]

hvervets Raastofimport i 1913 og 1935 udgjorde omtrent samme Beløb, nemlig ca. 180 Mill. Kr., medens Overskudsudførselen af Landbrugsvarer i samme Periode var steget fra 551 Mill. Kr. til 729 Mill. Kr.

Det er en meget vigtig Oplysning, for naar man samtidig fastholder i Erindringen, at denne mægtige tekniske Udvikling har fundet Sted under Stagnation eller ligefrem Nedgang i Tallet af beskæftigede i Landbruget, saa maa vi andre deraf drage den Slutning, at hele Befolkningstilvæksten har maatte finde Beskæftigelse andetsteds. Og ikke nok med det; alt peger paa, at en yderligere teknisk Udvikling vil have nøjagtig samme Tendens. Netop derfor maa en ansvarlig Regering i lige Grad drage Omsorg for alle Erhverv, og heldigvis er Vekselvirkningen mellem Erhvervsinteresserne, som den højtærede Udenrigsminister ved sine Bemærkninger om Valutaens Regulering paaviste, en iøjnefaldende Kendsgerning. Uden Valutareguleringen havde Udnyttelsen af vore bedste Eksportmarkeder ikke været mulig. Men lige saa lidt havde Aftagningen af den nødvendige Import været mulig uden en købedygtig Arbejderklasse. Byernes Arbejdere er saa betydende Aftagere af Landbrugets Produkter baade direkte og indirekte ved deres Køb af den nødvendige Importmasse, at Arbejdsløsheden eller Nedskæring øjeblikkelig vilde give Bagslag.

Det ærede Medlem Hr. J. S. Foget argumenterer herimod over for mig ved at paastaa, at Landbruget ved forøget Eksport kan tage 80 000 til 100 000 flere i Arbejde. Efter min Mening er dette en Fantasi, og over for den stiller jeg det ærede Medlem Hr. Grønnings førnævnte Tal, som viser, hvad Vej den tekniske Udvikling gaar.

Det var naturligvis skönt, hvis man havde det ærede Medlem Hr. Hans Hansen (Rørby)s Klippetrol. Han sagde i sin Tale: „Det danske Landbrug har ikke Hjælp eller Støtte nødvendig fra andre Erhverv, det har nødtigt at faa Frihed til at købe billigst muligt og at benytte enhver Afsætningsmulighed; saa kan de selv.“ Denne Udtalelse er direkte selvmodsigende. Man kan ikke i vore Dage købe billigst muligt, naar man vil benytte enhver Afsætningsmulighed. Det er netop Hemmeligheden. Det er det modsatte, der maa ske den ene Gang efter den anden, som Eksemplet med Klipfisken og Rosinerne fra Grækenland viser. Jeg kunde nævne Masser af andre Eksempler, saa Formelen om at købe bil-

ligst muligt og samtidig udnytte enhver Afsætningsmulighed har ingen Realitet i vore Dage. Deraf kommer det ogsaa, at man med Urette evig og altid i Landbrugs-kredse taler om den beskyttede danske Industri. Vore Toldlove er jo ikke ændrede, og Hovedmængden af Positionerne stammer fra Venstres egne Toldlove. Beskyttelsen ligger væsentlig deri, at den danske Industri er konkurrencedygtig over for de Markeder, vi særlig har at tage Hensyn til for Landbrugets Skyld.

I Forbindelse med disse erhvervspolitiske Spørgsmaal vil jeg ogsaa gerne svare det ærede Medlem Hr. Erik Eriksen. Jeg synes ikke, der var megen Føde paa hans Bemærkninger, hvilket der dog ellers undertiden kan være. Det ærede Medlem spurgte til de tre erhvervsmæssige Frihedsgoder: Beskæftigelsesvalg, Forbrugsvalg og Prisdannelse. Jeg er stadig af den Opfattelse, at det ogsaa for en samfundskontrolleret Planøkonomi, som sætter Helhedens Interesser over Enkeltpersonernes, vil være af Betydning at bevare de tre nævnte Goder. Alternativet dertil, som nemlig er Tvangsarbejde, Rationeringskort og Maksimalpriser, er for mig kun tænkeligt under Krig eller lignende Nødssituationer, og det har intet med Socialisme at gøre. Jeg vil pege paa, at Rusland er her det afskrækkende Eksempel. Efter 21 Aars kommunistisk Styre er man endnu ikke i Rusland naaet videre end til den Diktaturfase, som svarer til Rædselsperioden, og økonomisk set har de Goder, der har været skabt for Arbejderbefolkningen, ikke paa nogen Maade kunnet kaldes socialistiske Goder.

Jeg vender mig til Slut til nogle Betragtninger vedrørende Danmarks Stilling til Folkeforbundet, som jo ogsaa har været berørt her under Debatten.

Det ærede Medlem Hr. Jørgen Gram fandt Anledning til nogle besynderlige Bemærkninger om, at Danmarks Lære maatte blive at koncentrere sig om vor Stilling til og Bedømmelse af Forbundet. Det skulde jeg have sagt. Det ærede Medlem rystede paa Hovedet over denne Visdom, og det gør jeg ogsaa, for det er fuldkommen frit opfundet af det ærede Medlem selv.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen fremkom med nogle naive Bemærkninger om, at der ikke var ført Bevis for, at den kollektive Sikkerhed ikke duede. Det forekommer mig, at det ærede Medlem hellere skulde have oplyst dette høje Ting om sin Mening om Ruslands Stilling og Ruslands Passivitet under hele den Krise, vi gennem-